

Til Kontrollutvalget i Lyngdal kommune

Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2023

Innledning og bakgrunn

Kontrollutvalget er kommunestyrets valgte organ for å forestå det løpende tilsynet med forvaltningen. Som en del av dette tilsynet er det også et krav om at kommunens regnskaper blir revidert på betryggende måte, og det er kontrollutvalget som skal påse at dette skjer. Dette følger av kommunelovens kapittel 23.

I henhold til kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften skal kontrollutvalget holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet. Norges kommunerevisorforbund (NKRF) har utgitt en veileder til bruk for kontrollutvalget i forhold til forventninger til, og dialog med kommunens regnskapsrevisor.

Dette dokumentet er utarbeidet for å informere kontrollutvalget på et overordnet nivå om hvordan revisjonen utarbeider en årlig revisjonsstrategi og revisjonsplan for regnskapsrevisjon, og kommer som et tillegg til det som presenteres i møtet.

Rammeverk

Revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i sitt arbeid. Revisor må innrette sitt arbeid for å oppfylle:

- Kommuneloven av 22.06.2018 med forskrifter
- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
- Internasjonale revisjonsstandarder (International Standards on Auditing – ISA)
- God kommunal revisjonsskikk

Vi legger vekt på til enhver tid å ha en effektiv revisjonsprosess, og vi benytter et elektronisk revisjonsverktøy, Descartes, som er utviklet av Den norske Revisorforeningen, tilpasset kommunal virksomhet, for å oppfylle dokumentasjonskravene i lov, forskrift og standard.

Formål

Formålet med regnskapsrevisjon er å bekrefte at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Revisjonsstandardene krever at revisor etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører en revisjon for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

I revisjonsberetningen skal revisor konkludere med høy, men ikke absolutt sikkerhet om disse forholdene:

- om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift
- om årsberetningen inneholder de opplysninger som lov og forskrift krever
- om opplysninger om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet
- om det er avdekket forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkede opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Dersom det er forhold som gjør at revisor ikke kan konkludere positivt på en eller flere av disse punktene, vil dette framkomme som et *forbehold* eller *negativ konklusjon*, eller at revisor ikke kan uttale seg om årsregnskapet. Slike forhold skal angis særskilt. Forhold vi mener brukerne av regnskapet som er knyttet til årsregnskap og/eller årsberetning bør kjenne til, vil fremgå som en *presisering*.

Revisjonsberetningen skal følge kommunens årsregnskap til kommunestyret, og er et «kvalitets-stempel» på at regnskapet er avlagt i henhold til gjeldende krav, og at tallene som framkommer i regnskapet er uten vesentlige feil.

Revisor må også vurdere hvorvidt innhentet informasjon tyder på at det foreligger misligheter. Dette følger av «ISA 240 Misligheter og feil» at revisor gjennom revisjonen skal bidra til å forebygge og avdekke misligheter. Begrepet misligheter benyttes primært om tilsiktete handlinger. Det er særlig to typer tilsiktete handlinger som er relevante for revisor; uredelig regnskapsrapportering og underslag av eiendeler.

Rapportering

Dersom revisor avdekker forhold ved kommunens virksomhet som anses å være av vesentlig betydning for revisjon av kommunen, kommunedirektørens overordnede ansvar for virksomheten, eller av betydning for kontrollutvalget, må revisor vurdere om det er nødvendig å utarbeide et nummerert brev. Slike brev skal nummereres fortløpende og sendes kontrollutvalget med kopi til kommunedirektør dersom følgende forhold foreligger (kommunelovens § 24-7):

- vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- enhver mislighet
- hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Dersom det konstateres misligheter ved revisjon eller på annen måte, skal revisor straks sende en foreløpig innberetning til kontrollutvalget. Når saksforholdet er nærmere avklart, skal revisor sende nummerert brev til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren.

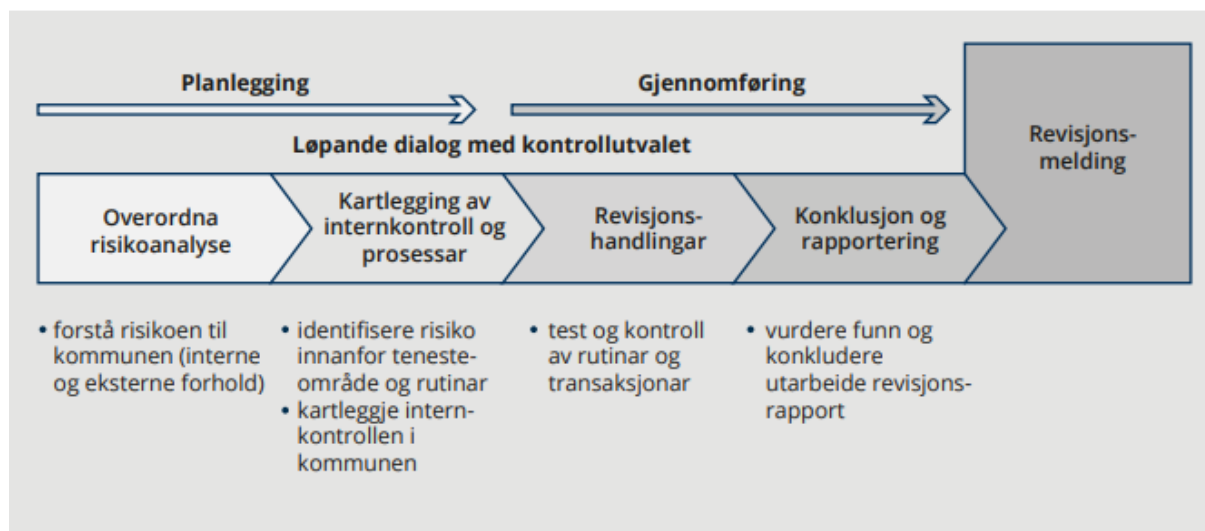
Dersom revisor har tatt opp en eller flere av overnevnte forhold i brev, og forholdet ikke er rettet opp av kommunen, skal revisor gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget.

Revisjonsåret

Regnskapsrevisjon kan inndeles i tre faser:

- a. Planleggingsfasen
- b. Gjennomføringsfasen
- c. Avslutningsfasen

Dette er illustrert i Kontrollutvalgshåndboka slik;

Vi har her beskrevet fasene litt nærmere:

Planleggingsfasen - utarbeidelse av revisjonsstrategi og revisjonsplan

Planleggingsfasen omfatter opparbeidelse av forståelse for virksomheten, herunder forespørsler til ledelsen om temaer som habilitet og nærstående parter, etikk, risikostyring og kontrollmiljø. Videre blir det utført møte i revisjonsteamet der risikoen for feil vurderes basert på tidligere erfaringer, regnskapsanalyse, samt observasjon og inspeksjon av dokumenter m.m.

Regnskapet deles inn i det vi kaller transaksjonsklasser, for eksempel lønnsutgifter, innkjøp, rammetilskudd og salgsinntekter. I planleggingsfasen vurderes videre regnskapspostene (transaksjonsklasser og kontosaldoer) ut fra risiko- og vesentlighetsforhold samt erfaring fra tidligere år med hensyn til hvor stor risiko det er for feil.

Risikovurderingen danner grunnlag for den overordnede revisjonsstrategien som er det overordnede planleggingsdokumentet som utarbeides for gjennomføring av regnskapsrevisjon for å dokumentere tilstrekkelige og effektive revisjonshandlinger basert på risiko og vesentlighetsvurderinger.

Med grunnlag i overordnet revisjonsstrategi blir det utarbeidet en revisjonsplan for kommunen. Basert på strategien angir revisjonsplanen helt konkret de enkelte handlingene som revisor planlegger å utføre, omfang og tidspunkt for når det skal gjøres. Her tar vi stilling til hvordan vi skal utføre revisjonen for å kunne bekrefte at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. I planen inngår også hvordan den økonomiske internkontrollen skal gjennomgås og eventuelt testes.

ISA ene angir konkrete krav til planleggingsfasen som blant annet innebærer:

Kunnskap om kommunen

Som en del av risikovurderingen på oppdraget, er det viktig å forstå hva som skjer i kommunen, samt de rammebetingelsene som ligger til grunn for virksomheten – både intern og ekstern. Denne kunnskapen gir oss en overordnet informasjon om mulige risikoer for feil eller misligheter, samt hvilke regnskapsmessige områder vi må fokusere på (ISA 315).

Vi har revidert Lyngdal kommune i flere år og har god kjennskap til kommunens virksomhet, samt de forutsetninger som staten setter gjennom rammetilskudd og andre krav/forhold som kan påvirke kommunens virksomhet og økonomi. Denne kunnskapen ligger som en del av fundamentet i vår risikovurdering på oppdraget.

Endringer knyttet til kommunens virksomhet gjennom året, vil kunne påvirke vår opprinnelige revisjonsstrategi dersom de er vesentlige.

Vesentlighet

For å kunne gjennomføre en effektiv revisjon, må revisor vurdere hvilke områder som er vesentlige og har en risiko for feil knyttet til seg. Revisor skal planlegge og gjennomføre oppdraget i den hensikt å konkludere på at *årsregnskapet* er uten vesentlige feil, og ved utarbeidelse av overordnet revisjonsstrategi fastsette en vesentlighetsgrense for årsregnskapet totalt sett (ISA 320). Med vesentlig menes her at årsregnskapet ikke inneholder feil som ville fått brukerne av årsregnskapet til å treffe en annen beslutning.

Vesentlighetsbegrepet følger revisor fra planleggingsfasen, ved utførelse av revisjonen og er sentralt ved vurdering av virkningen av identifiserte feil og eventuelle ikke-korrigerende feil i regnskapet og for konklusjonen i revisjonsberetningen.

Den totale vesentlighetsgrensen fastsettes med utgangspunkt i kommunens økonomiske situasjon, revisors profesjonelle skjønn, kunnskap om kommunen, samt forventninger hos brukeren av regnskapet.

NKRF har gitt veiledning til hvordan tallfestingen av vesentlighetsgrensen kan ta utgangspunkt i størrelsen på kommunens driftsutgifter, eiendeler og egenkapital.

Økonomisk intern kontroll

Forståelse av kommunens virksomhet, gjennomgang av rutiner og kartlegging av kontroller som er etablert som en del av kommunens økonomiske intern kontroll, ligger også til grunn for risikovurderingen på oppdraget.

Omfanget av våre kontrollhandlinger vil i stor grad være avhengig av kvaliteten på kommunens interne kontroll og dokumentasjon av disse. Det er viktig at kontrollene fungerer effektivt for at de skal kunne tillegges vekt som revisjonsbevis. Omfanget av nødvendige revisjonshandlinger avhenger derfor av konklusjonene etter testing av rutiner og systemer.

Gjennomføringsfasen

I gjennomføringsfasen tester vi om kommunens egne kontroller som vi har planlagt å bygge på, faktisk fungerer. Dette for å etterprøve om den risikoen vi har vurdert i planlegginga er som anslått eller evt. om vi må utvide andre revisjonshandlinger dersom kommunens egne kontroller ikke fungerer.

Eksempler på slike kontroller kan være at utgifter er signert av to personer som har fullmakt til dette, at det er foretatt etterkontroll av utbetalt lønn og at alle bankkontoer blir regelmessig avstemt.

Som nevnt vil omfanget av våre kontrollhandlinger i stor grad være avhengig av kvaliteten på kommunens interne kontroll, og hvordan disse er dokumentert. Det er viktig at kontrollene fungerer effektivt for at de skal kunne tillegges vekt som revisjonsbevis. I gjennomføringsfasen kan det dermed dukke opp forhold som

gjør at den overordnede revisjonsstrategien og revisjonsplanen må endres. Vi kan derfor måtte gjennomføre flere kontrollhandlinger for å dekke opp en økt risiko på grunn av svakheter eller mangler i den interne kontrollen.

Avslutningsfasen

I avslutningsfasen konkluderes det på resultat av utført arbeid, herunder hvorvidt det er utført tilstrekkelig revisjon. Vi retter forespørsel til ledelsen om hendelser etter balansedagen, kommunikasjon av avdekkede feil som ikke er korrigert, og dialog med administrasjonen om funn og mulige forbedringer.

Det foretas en avsluttende analyse, og vurdering av formelle forhold. Til slutt foretas det en total-konklusjon hvor vi konkluderer på årsregnskapet, årsberetning og god bokføringsskikk sett opp mot vesentlighetsgrensen.

Avslutning

Som nevnt vil revisjonsstrategien og revisjonsplanen kunne endres gjennom året da den er påvirket av flere ulike forhold. Vesentlige endringer skal dokumenteres, og kontrollutvalget skal informeres.

Sørlandet Kommunerevisjon IKS

Lene Rugland
Oppdragsansvarlig revisor

Monica Nilsen
statsautorisert revisor

Dokumentet er elektronisk signert.